

1000 årsager til dårlig lugt fra vagina

Dårlig lugt fra underlivet er oftest grunden til at man har fundet LadyBalance's hjemmeside og meldt sig til nyhedsbrevet. Vi ved at laktosetabletterne løser problemet ved den mest almindelige årsag, nemlig bakteriel vaginose. Men der er mange andre mulige årsager. Her er en oversigt, hentet fra en ny amerikansk artikel af Chithra Subramanian og medarbejdere.

Infektioner

Bakteriel vaginose skyldes, at bakterier som *Gardnerella vaginalis* dominerer skedens bakterieflora, og danner trimethylamin med fiskeagtig lugt. Det kan man læse om en de fleste tidligere nyhedsbreve.

Trichomoniasis er en infektion med en encellet parasit, og betragtes som en kønssygdom. Den forårsager skummende udflåd med "dårlig" lugt, men ikke decideret fiskeagtig. Lugt er ej heller det mest karakteristiske symptom. Den findes dog ofte i en blandingsinfektion med bakteriel vaginose. Trichomoniasis er sjælden i Danmark, men er den mest udbredte kønssygdom på verdensbasis, op mod 20% af fertile kvinder i Rusland og Baltikum er inficeret.

Inficerede sår i vagina kan give anledning til lugt. Donovanosis skyldes *Klebsiella granulomatis*, mens venerisk sår skyldes *Haemophilus ducreyi*. De er begge mest udbredte blandt mænd, og sjældne i Danmark.

Akut underlivsbetændelse (PID for pelvic inflammatory disease) kan til tider ledsages af ildelugtende udflåd. De fleste tilfælde i Danmark skyldes infektion med klamydia, men blandingsinfektion med flere bakterier er almindelig, f.eks. streptokokker, *E. coli* og stafylokokker, ligesom *Gardnerella* kan være på spil. Underlivsbetændelse giver smerter og ofte feber.

Fremmedlegemer og fistler

Fremmedlegemer i skeden med bakterievækst kan give lugtende udflåd, Almindeligst er tampon, pessar og svampe, men der er beskrevet en overraskende variation af fundne genstande. For voksne kvinder er årsagen normalt nem at opklare, det kan være vanskeligere, når der er tale om børn og mentalt handicappede. Det kan også være fremmedlegemer, som er placeret som led i en kirurgisk re-etablering af underlivet. I alle disse tilfælde er pH forhøjet og mikrofloraen unormal. Hvis fremmedlegemet har siddet længe, kan det resultere i dannelse af en fistel (lille åbning) til urinvejen eller endetarmen.

Fistler kan også dannes i forbindelse med fødsel, men i den vestlige verden ses det oftest efter andre indgreb. Fjernelse af livmoderen er årsag til 90% af tilfældene. Operation mod urin-inkontinens har også nogle tilfælde på samvittigheden, ligeså alvorlige betændelsestilstande og skader. De fremkommer oftest 1-4 uger efter operation. Små fistler kan være meget svære at opdage.

Urinfistler medfører et farveløst udflåd med en ammoniak-agtig lugt. Ved en endetarmsfistel vil den ubehagelige lugt tit blive fejltolket som en vaginal infektion. Fistler helbredes ved operation.

1000 årsager til dårlig lugt – del 2.

Ikke-infektive årsager

Overdreven svedproduktion kan udvikle ildelugt, når det bliver nedbrudt af bakterier. Tilfælde har oftest været overvægtige kvinder, og navnlig sådanne, som kort forinden har taget voldsomt på. Tæt og syntetisk tøj forværrer tilstanden, ligesom trusseindlæg. Hyppig vask, trusseskift og absorberende pulver kan hjælpe. Vægttab kan være en god idé.

Kronisk forstoppelse er en overset årsag til dårlig lugt. Der ophobes gasser i fordøjelsessystemet, såsom svovlbrinte og dimethyl sulfid. Forstoppelse kombineret med oppustethed kan give en lugt, der mistolkes som lugt stammende fra skeden.

Urininkontinens er en velkendt sygdom, som rammer mange kvinder. Det er mindre kendt (og anerkendt), at fækal inkontinens også er ret udbredt. Ca. 5% af den voksne befolkning menes at være berørt heraf. Også denne tilstand er særlig udbredt i kvinder, og fortrinsvis hos ældre kvinder eller kvinder med fødselsskader. I begge tilfælde vil man ikke finde noget unormalt i skeden.

Kræft i kønslæberne med inficerede sår giver ofte anledning til kraftig forrådnelseslugt og betragtes af patienterne som det næst-værste symptom i forhold til livskvalitet.

Trimethylaminuria (fiskelugts-syndrom) er en sjælden arvelig sygdom, som bevirker udskillelse af trimethylamin i urin, sved udåndingsluft og udflåd. Den skyldes en enzymmangel, og optræder ofte i puberteten og forværres under menstruation. Der er lighedspunkter til bakteriel vaginose – lugtstoffet trimethylamin er identisk og begge ses ofte forværret ved menstruation. Trimethylaminuria giver fiskelugt fra hele kroppen og er heldigvis meget sjælden.

Psykiske årsager

Olfaktorisk reference syndrom er den lægelige betegnelse for en sjælden psykisk lidelse, hvor patienten er overbevist om at vedkommende udsender en grim lugt, selv om ingen andre kan opfatte denne lugt. Lidelsen fører ofte til tvangshandlinger og social isolering. Den er behandlingskrævende, og kan afhjælpes dels med psykoterapi, dels med psykofarmaka.

Der findes ikke nogen klar karakteristik af normal lugt fra skeden. Også kvinder uden psykiske forstyrrelser kan blive i tvivl om de har et problem. Dårlig hygiejne giver dårlig lugt, men det ses kun i ekstreme tilfælde. Men frygten for at på påklippet etiketten "dårlig hygiejne" gør, at kvinder er meget tilbageholdende med at tale om dette problem.

Husk på, at den der dømmes "dårlig lugt fra underlivet" som "manglende hygiejne", udstiller sig selv som uvidende inden for dette område.

Reference: Subramanian C, Nyirjesy P, Sobel JD (2011): Genital Malodor in Women: A Modern Reappraisal. Journal of lower genital tract disease, e-publication